

A dinoszauruszok között a legsúlyosabb "egyéniség" minden bizonnyal a hosszúnyakú növényevő szauropodákhoz tartozó *brachioszaurusz*, azaz a *"kargyík"* volt, amely nevét a hátsóknál hosszabb mellső lábai után kapta. Számítások szerint akár nyolcvan tonnát is nyomhatott, vagyis testsúlya 17 afrikai elefántéval lehetett egyenlő, a magassága elérte a 16 métert, hossza pedig 26 métert.

A "legnyurgább" a szintén a szauropodák neméhez tartozó *Poszeidón-gyík*, azaz a szauroposzeidon volt. Nevét a görög mitológia tengeristene, a földrengésekhez is kötődő Poszeidón tiszteletére kapta, a tudósok szerint ugyanis az állat tömege olyan nagy volt, hogy a föld is megremegett, amerre járt. Testfelépítése a rövid test és a rendkívül hosszú nyak miatt bizonyos tekintetben a modern zsiráfféra hasonlíthatott. A szauroposzeidon valószínűleg 17 méter magasra is képes volt emelni a fejét, ami egy hatemeletes épület magasságának felel meg. A válla 6-7 méter magasan lehetett, a teljes testhosszát 28-34 méteresre, a tömegét pedig 50-60 tonnára becsülik.

A legkisebb őshüllő az *ornithopoda (madárlábú)* dinoszauruszok közé tartozó *"lesothói gyík"*, a lesothoszaurusz, amely nem volt nagyobb egy tyúknál. A hüllő egész teste narancssárga színű volt, és zöld csíkok mintázták. Nagy szemei jó látást biztosítottak, orra viszont kicsi volt, így átlagos szaglással rendelkezhetett. Két lábon futó, apró, mozgékony növényevő volt, apró koponyájában ugyanis olyan fogakat találtak, amelyek csak a vegetariánus dinoszauruszokra voltak jellemzőek.

Az eddig előkerült legparányibb dinoszaurusztojás mindössze három centiméter hosszú volt, és a paleontológusoknak eddig nem sikerült beazonosítaniuk, hogy mely őshüllőé lehetett.
Agyasak és vágtázók

A dinoszauruszok *"legagyasabbja"* címére a madárszerű őshüllőkhöz tartozó *Troodon ("sebző fog")* pályázhat.

Ógörög eredetű neve a fogaira utal, amelyeken a hegy felé irányuló recék találhatók. A 2 méter hosszú, 1 méter magas és nagyjából 27-45 kilogramm tömegű dinoszaurusz nagyon hosszú, karcsú lábakkal rendelkezett, ami arra utal, hogy gyors mozgásra volt képes. Hosszú karjait a madarakhoz hasonlóan a mellkas felé hajlította. A második lábujjain nagy, visszahúzható, sarló alakú karmok nőttek, amelyeket futás közben felemelt a talajról. A Troodonnak a testtömegéhez viszonyítva a többi dinoszauruszénál nagyobb (a madarakéhoz hasonló méretű) agya volt: emiatt úgy gondolják, hogy a legintelligensebb dinoszauruszok egyike lehetett, amely értelmesebb volt kora emlőseinél is.

A *"sebző foggal"* ellentétben a 9 méter hosszú, 4 méter magas sztegoszaurusz *("fedeles gyík")* alig 75 grammos aggyal rendelkezett, így joggal nevezhet be a legostobább dinoszaurusz titulusára..

A leggyorsabb futók között lehetett az *Ornithomimosaurus ("madárutánzó gyík")* avagy strucc-dinoszauruszok csoportjához tartozó
Dromiceiomimus
, amely akár óránkénti 60 kilométeres sebességre is képes volt.

A legidősebb ismert dinoszaurusz 230 millió évvel ezelőtt élt, maradványaira **Madagaszkár** szi getén bukkantak. A fosszíliák felfedezéséig a
"hajnali rablót"
, azaz a 228 millió éve élt
Eoraptort
tartották a "legvénebbnek".

A leghosszabb névvel az a *micropachycephaloszaurusz* büszkélkedhet, amely paradox módon a legkisebb dinoszauruszok közé tartozott, hiszen testhossza alig érte el az egy métert. A két lábon járó növényevő "keményfejű kis gyík" a késő kréta időszakban élt a mai
Kína
területén, fosszíliáit 1978-ban fedezték fel
Shandong
tartományban.

A *dinoszauruszok (Dinosauria)* 165 millió éven át uralták az egyes ökoszisztémákat, maradványaikat a Föld összes kontinensén megtalálták. A triász időszakban, mintegy 230 millió éve jelentek meg, és a kréta időszak végén, körülbelül 65,5 millió éve (a kréta-tercier kihalási

esemény során) pusztultak ki. Az őslénykutatók eddig több mint 500 különböző nemet és ezernél több fajt azonosítottak, egy 2006-os tanulmány szerint azonban összesen 1850 nem létét feltételezik, vagyis a dinoszauruszok majd' háromnegyede még felfedezésre vár.

Voltak köztük húsevők és növényevők, két lábon és négy lábon járók, valamint olyanok, amelyek mindkét módon könnyedén tudtak mozogni. Sokszínűségük ellenére a dinoszauruszok szünapomorfiáknak nevezett közös struktúrákkal is rendelkeztek, például mindnyájuknál megtalálható egy meghosszabbodott kiemelkedés a felkarcsonton, amely a kulcscsonti (clavipectoriális) izmokkal való kapcsolódáshoz szükséges. A szünapomorfiákhoz tartozik a csípőcsont hátsó részén lévő perem is, miként egy széles és lapos él, illetve egy kifelé és hátrafelé mutató perem a sípcsonton.

Forrás: MTI